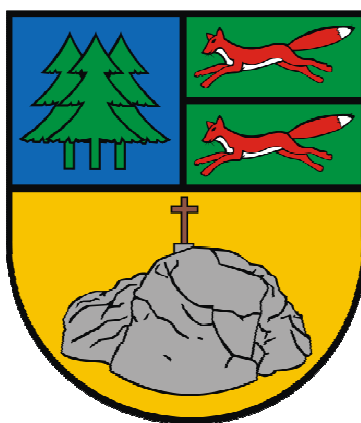

GMINA TYCHOWO

PLAN ODNOWY MIEJSCOWOŚCI TYCHOWO na lata 2010-2017

Listopad 2010 rok

SPIS TREŚCI

I. Wstęp	4
II . Charakterystyka miejscowości Tychowo	4
2.1. Zarys historyczny	5
2.2. Charakterystyka miejscowości i jej mieszkańców	7
III. Walory miejscowości Tychowo	9
IV. Inwentaryzacja zasobów.	10
4.1. Zasoby przyrodnicze	10
4. 1. 1 Wody powierzchniowe.....	10
4. 1. 2 Formy ochrony przyrody	10
4.2. Zasoby kulturowe.	11
4. 2. 1 Zabytki architektury sakralnej i miejsca kultu religijnego	11
4. 2. 2 Zespoły pałacowo-parkowe, dworskie	12
4. 2. 3 Zabytkowe domy mieszkalne	13
4. 2. 4 Obiekty kulturalne użyteczności publicznej	13
4. 2. 5 Inne obiekty	13
4.3. Zasoby mieszkaniowe	17
4.4. Zasoby oświatowe	17
4.5. Zasoby infrastrukturalne	18
4. 5. 1 Sieć komunikacyjna	18
4. 5. 2 Gospodarka wodna	19
4. 5. 3 Gospodarka ściekowa	19
4. 5. 4 Gospodarka odpadami	20
4. 5. 5 Telekomunikacja	20
4.6. Zasoby rekreacyjne	20
V. Analiza mocnych i słabych stron.	21
VI. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne	22

VII. Planowane zadania w latach 2010-2017:	23
7.1 Budowa placu zabaw wraz z infrastrukturą oraz wyposażeniem w miejscowości Tychowo	24
7.2 Roboty remontowe w Kościele Parafialnym p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Tychowie.....	26
7.3 Przebudowa ulic gminnych w Tychowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	28
7.4 Teren rekreacyjno-sportowy w Tychowie	30
7.5 Zagospodarowanie terenu z elementami małej architektury w otoczeniu budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Tychowie.....	32
7.6 Budowa gminnego targowiska przy ul. targowej w Tychowie.....	33
VIII. Plan finansowy realizacji odnowy miejscowości Tychowo.	35
IX. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć.	36
X. System wdrażania.	37
XI. Sposoby monitorowania, oceny, aktualizacji i komunikacji społecznej.	37
11.1 Sposoby monitorowania.	38
11.2 Ocena (ewaluacja) Planu Odnowy Miejscowości.	38
11.3 Komunikacja społeczna.	40

I. Wstęp

Podstawą rozwoju miejscowości Tychowo jest dokument pn. „Plan Odnowy Miejscowości Tychowo”, który określa, misję, cele i kierunki działania wraz z zadaniami inwestycyjnymi na lata 2010 - 2017.

Jedną z przesłanek dla opracowania niniejszego Planu Odnowy Miejscowości stały się możliwości ubiegania się o środki pomocowe Unii Europejskiej w nowym okresie programowania 2007 - 2013. Z szerokiego wachlarza funduszy finansowania zewnętrznego najistotniejsze znaczenie dla obszarów wiejskich Gminy Tychowo ma Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich, rozdysponowywany w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 - 2013. Fundusz ten, w aspekcie aplikowania poszczególnych projektów o jego środki, wymaga od projektu zgodności inwestycji z Planem Odnowy Miejscowości, stąd dokument ten może być traktowany jako załącznik do wniosku o dofinansowanie projektu.

Zapisy Planu Odnowy Miejscowości Tychowo są spójne z Narodowym Planem Rozwoju, projektem Strategii Rozwoju Obszarów Wiejskich i Rolnictwa na lata 2007-2013, ze Strategią Rozwoju Województwa Zachodniopomorskiego, Strategią Rozwoju Powiatu Białogardzkiego, Strategią Rozwoju Gminy Tychowo, zatem działania zaproponowane w omawianym opracowaniu nawiązują do dokumentów strategicznych wyższego rzędu.

II. Charakterystyka miejscowości Tychowo.

Miejscowość Tychowo (niemiecka nazwa: Groß Tychow) to miasto położone w województwie zachodniopomorskim, w powiecie białogardzkim, w gminie Tychowo. Miejscowość Tychowo położona jest w odległości 21 km do Białogardu (siedziby władz powiatu). Odległości od innych ważniejszych miast regionu wynoszą: do Koszalina - 30 km, do Bobolic - 25 km, a do Połczyna Zdroju - 30 km. Miasto położone jest na skrzyżowaniu ważnych szlaków komunikacyjnych: droga wojewódzka nr 167 w kierunku Koszalina, droga wojewódzka nr 169 na trasie Białogard – Bobolice oraz droga wojewódzka nr 170 do Połczyna-Zdroju. Przez Tychowo przebiega także linia kolejowa relacji Kołobrzeg – Poznań. Tychowo stanowi centrum administracyjne i usługowe gminy

Tychowo. W miejscowości jest Urząd Miejski, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Urząd Pocztowy, Bank Spółdzielczy, Komisariat Policji, Remiza Ochotniczej Straży Pożarnej, szkoła podstawowa i gimnazjum, przedszkole, zespół szkół ponadgimnazjalnych, biblioteka, dwa Niepubliczne Zakłady Opieki Zdrowotnej, Ośrodek Kultury, a także Gminny Międzyzakładowy Klub Sportowy „Głaz”. Na obrzeżach Tychowa znajduje się stacja kolejowa (linia kolejowa Białogard – Szczecinek).

Tychowo pełni funkcję usługowo-produkcyjną (w miejscowości jest zatrudniona większa część mieszkańców Gminy Tychowo, występują tutaj firmy produkcyjne oraz usługowe) i w mniejszym stopniu rolniczą oraz mieszkaniową.

Rysunek Nr 1. Położenie miejscowości w gminie.

2.1. Zarys historyczny

Tychowo to wieś chłopsko-dworska założona w okresie średniowiecza. Kształt najstarszej części Tychowa jest wrzecionowaty tzw. owalnica charakterystyczny dla miejscowości powstałych w tamtym okresie. Zabudowa wsi jest częściowo "małomiasteczkowa", przy głównej ulicy – kamienice z XIX w.

Pierwsze wzmianki pojawiają się w dokumentach w roku 1250, była to wieś o słowiańskim, wczesnośredniowiecznym rodowodzie. Początkowo był to majątek rycerski

należący do dwóch rodów - lenno pomorskiego rodu Kleszczów później von Kleist (wzmiankowany w 1477 r.) i częściowo von Versenów (wzmianka z 1523 r.). Z czasem von Kleistowie stali się jedynymi właścicielami majątku Tychowo. W XVII wieku założono folwark w Trzebiszynie. Na początku XVIII wieku majątek podzielony był na trzy części, z których dwie należały do rodu von Kleist, natomiast trzecia była własnością von Versenów (do 1772 roku), a następnie przeszła w ręce Marii Charlotty von Kleist z domu von Retzow. Po śmierci męża majątek został scalony i w 1781 roku całość odziedziczył syn zmarłej, Hans Jürgen von Kleist-Retzow. Od tej pory datuje się powstanie nowej linii rodu von Kleist - Retzow. Pod koniec XVIII wieku, w Tychowie znajdowała się siedziba szlachecka (zbudowana w 1775 roku) dla Piotra Christiana von Kleist na miejscu starszej siedziby, 3 folwarki, 3 owczarnie, 18 gospodarstw chłopskich, 2 zagrodnicze, 1 gospodarstwo pastora, 1 kościelny, 1 kowala, 1 karczmarza i 1 leśniczego. We wsi było 55 domów, stał kościół, karczma, kuźnia, młyn wodny i funkcjonowała cegielnia. Na polach wiejskich i włościach Kleistów znajdowała się wówczas kolonia Trzebiszyn, 4 folwarki (w Bąbnicy, Berggut, Manenhofchen, Vogelfang), owczarnia w Radaczu, gospodarstwo w Jaworach i małe gospodarstwo w Papenwiesen. W drugiej połowie XIX wieku zespół dworski i wieś zostały znacznie rozbudowane. Nieopodal Tychowa powstał dworzec kolejowy, we wsi zbudowano szkołę i remizę strażacką. W 1928 roku właścicielem majątku, liczącego 3318 ha ziemi, był baron Wolf von Kleist-Retzow. Przed II wojną światową majątek należał do Ewalda von Kleist (uczestniczył w lipcu 1944 r. w zamachu na Hitlera, w efekcie czego został aresztowany i stracony). W 1939 roku we wsi i należących do niej miejscowości mieszkało 2.019 osób w 555 domach. Po 1945 roku na bazie majątku powstało PGR. Uszkodzony w czasie wojny pałac został rozebrany w latach 70. XX wieku. W latach 1975-1998 wieś należała do województwa koszalińskiego. Od 1 stycznia 2010 r. wieś Tychowo uzyskała prawa miejskie i stała się jednym z najmłodszych miast w Polsce.

Obiekty sakralne

- Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Ostrobramskiej, zbudowany w XV w., rozbudowany w XIX w. Usytuowany w obrębie płn. części dawnej wsi między ulicami Wolności i Kościelną. Ryglowy, z murowaną z kamieni otoczków ścianą zachodnią, barokową kaplicą od pld. i aneksem od wschodu, z wieżą-dzwonnicą nadbudowaną nad zachodnią częścią, Korpus nawy opięty szkarpami. Dachy dwuspadowe, kryte dachówką, hełm wieży cebulasty, pokryty blachą.

- Kaplica cmentarna na cmentarzu komunalnym, zbudowana w końcu XIX w. usytuowana w płn.-wsch. części cmentarza, murowana, ceglana, na rzucie prostokąta, dach dwuspadowy

Założenia folwarczne i dworskie

Zespół dworsko-folwarczny kształtowany od XVIII w. do pocz. XX w., składał się z pałacu usytuowanego w centrum założenia, parku zajmującego płn. część i zabudowań gospodarczych zlokalizowanych w płd. części założenia, oddzielonej drogą wewnętrzną. Granice założenia wyznacza od wschodu ul. Parkowa, od płd. ul. Szczecinecka, od zach. i płn. teren dworski graniczy z zabudową działek przy ulicach: Dworcowej, Wolności i Bobolickiej. Rozbiórka pałacu w latach 70. XX w. spowodowała degradację wartości zabytkowych założenia. Zabudowania folwarczne zbudowane w końcu XIX w. i w 1 poł. XX w., murowane i o konstrukcji ryglowej, przetrwały w różnym stanie technicznym i nadal są wykorzystywane. W latach 70-tych, zbudowano zespół zabudowań gospodarczych po wschodniej stronie ul. Parkowej.

Stan zachowania

Układ przestrzenny miejscowości ukształtowany od średniowiecza do lat 30. XX w. Zespół pałacowo-parkowy uległ degradacji na skutek rozbiórki pałacu, nowych podziałów i wprowadzenia współczesnej zabudowy na terenie zabytkowego parku. Zabudowa miejscowości zróżnicowana, z dużą ingerencją zabudowy współczesnej i blokowej.

2.2. Charakterystyka miejscowości i jej mieszkańców:

Miejscowość położona w centralnej części gminy, oddalona o około 24 km na od Białogardu i 34 km od Koszalina, na przecięciu dróg krajowych: nr 167 w kierunku Koszalina, nr 169 na trasie Białogard - Bobolice, nr 170 w kierunku Połczyna Zdroju. Teren płaski, krajobraz otwarty pól i łąk, z krawędzią lasu od płn.-wsch.

Na 7.132 mieszkańców zamieszkujących gminę Tychowo, 2.493 mieszka w Tychowie. Aktywność zawodowa mieszkańców, wielu mieszkańców zatrudnienie znalazło w Tychowie u największych prywatnych pracodawców, wielu również dojeżdża do pracy poza miejscem zamieszkania, do pobliskich miast tj. do Białogardu i Koszalina.

Na terenie miejscowości podmiotami zatrudniającymi największą liczbę pracowników są:

- Arla Foods Sp. z o.o. – Tychowo (ponad 100 osób)
- Pommerfisch Sp. z o.o. (185 osób),
- Trend Meble (78 osób),
- Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska” (20 osób).

W Tychowie skupia się większość placówek usługowych i zakładów produkcyjnych. Na terenie miejscowości zlokalizowane są największe zakłady produkcyjne: „Pommerfisch” Sp. z o.o., Arla Foods Sp. z o.o., „Trend” Producent Mebli Tapicerowanych oraz Gminna Spółdzielnia „Samopomoc Chłopska”, prowadząca działalność handlowo-produkcyjną. Szereg placówek prowadzi usługi komercyjne: sklepy, apteka, restauracja, stacja benzynowa, zakłady usługowe (np. transportowy, wędliniarski, ogólnobudowlany, tapicerski, mechaniki pojazdowej).

Na terenie miejscowości Tychowo funkcjonują następujące organizacje pozarządowe:

- Stowarzyszenie „Amicus” - działające na rzecz osób niepełnosprawnych. Stowarzyszenie prowadzi zajęcia rehabilitacyjne i wyjazdy na basen z dziećmi niepełnosprawnymi.
- Gminny Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy "Głaz" Tychowo.
- Uczniowski Ludowy Klub Sportowy "Głaz" Tychowo z siedzibą w Tychowie.
- Caritas Parafii p.w. Wspomożenia Wiernych w Tychowie.
- Ochotnicza Straż Pożarna w Tychowie.

W Tychowie 167 osób 6,7 % (tj. 64 rodziny) mieszkańców korzysta z pomocy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tychowie, zaś 193 osoby w tym, 96 kobiet – 7,74 % mieszkańców Tychowa pozostaje w rejestrze osób bezrobotnych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Białogardzie.

III. Walory miejscowości Tychowo.

Rodzaj zasobu	brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
Środowisko przyrodnicze: <ol style="list-style-type: none"> 1. walory krajobrazu 2. walory przyrodnicze 3. wody powierzchniowe (cieki, wody, stawy) 4. gleby 5. kopaliny 			X X X X	X X
Środowisko kulturowe: <ol style="list-style-type: none"> 1. walory architektury wiejskiej i osobliwości kulturowego walory zagospodarowania przestrzennego 2. zabytki 3. zespoły artystyczne 		X	X	X
Dziedzictwo religijne i historyczne: <ol style="list-style-type: none"> 1. miejsce, osoby i przedmioty kultu 2. święta, odpusty 3. tradycje, obyczaje, gwara, 4. legendy, podania i fakty historyczne, 5. specyficzne nazwy 	X X X	X X X	X X	
Obiekty i tereny: <ol style="list-style-type: none"> 1. działki pod zabudowę mieszkaniową 2. działki pod domy letniskowe 3. działki pod zakłady usługowe i przemysłowe 4. pustostany mieszkaniowe, magazynowe i przemysłowe 5. tradycyjne obiekty gospodarskie wsi (spichlerze, kuźnie, młyny) 6. place i miejsca publicznych spotkań, miejsca spotkań i rekreacji 		X X X X X		X
Gospodarka, rolnictwo: <ol style="list-style-type: none"> 1. specyficzne produkty (hodowle, uprawy polowe) 2. znane firmy produkcyjne i zakłady usługowe 3. możliwe do wykorzystania odpady produkcyjne 		X X	X	
Sąsiedzi i przyjezdni: <ol style="list-style-type: none"> 1. korzystne, atrakcyjne sąsiedztwo 		X		

Rodzaj zasobu	brak	Jest o znaczeniu małym	Jest o znaczeniu średnim	Jest o znaczeniu dużym
(duże miasto, arteria komunikacyjna, atrakcja turystyczna) 2. ruch tranzytowy 3. przyjezdni stali i sezonowi			X X	
Institucje: 1. placówki opieki społecznej 2. szkoły 3. remizy, domy kultury	X		X X X	
Ludzie, organizacje społeczne: 1. OSP 2. KGW 3. Stowarzyszenia 4. Darczyńcy i sponsorzy	X X		X X	X

Rozdział IV. Inwentaryzacja zasobów.

4.1 Zasoby przyrodnicze.

4.1.1 Wody powierzchniowe.

Miejscowość Tychowo pozbawiona jest naturalnych zbiorników wodnych. Niedaleko wsi przepływa rzeka Chotla.

4.1.2 Formy ochrony przyrody.

Na terenie wsi Tychowo znajdują się następujące obiekty o statucie pomnika przyrody:

- 2 lipy drobnolistne (*Tilia cordata*) o obwodach 390 cm i 450 cm, zlokalizowane na dziedzińcu kościelnym obok zabytkowego kościoła,
- wiąz górski (*Ulmus montana*) o obwodzie 290 cm, zlokalizowany na dziedzińcu kościelnym,
- kasztanowiec zwyczajny (*Aesculus hippocastanum*) o obwodzie 450 cm, zlokalizowany na dziedzińcu kościelnym,

- narzutowy głaz polodowcowy „Trygław”, największy okaz głazu narzutowego w Polsce i trzeci w Europie, granitowy o obwodzie w płaszczyźnie poziomej 50 m, wysokości nad powierzchnię ziemi od strony południowo-wschodniej 3,8 m i objętości 700 m³. Część pozostająca w głębi ziemi mierzy 4 m., masę głazu szacuje się na 200 ton, nazwa kamienia pochodzi podobno od imienia bożka Trygława, którego czczono niegdyś w pobliskich lasach; na głazie rzeźba z brązu „Ukrzyżowany” osadzona w betonowym postumencie, głaz znajduje się na cmentarzu komunalnym w Tychowie.

Zdjęcie 1. Głaz narzutowy „Trygław” w Tychowie.

4.2. Zasoby kulturowe.

4.2.1 Zabytki architektury sakralnej i miejsca kultu religijnego.

Wśród zachowanej zabudowy historycznej na terenie miejscowości Tychowo na szczególną uwagę zasługują:

- Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych, zbudowany w XV wieku, rozbudowany w XVIII i XIX wieku. Jest to obiekt ryglowy, z murowaną z kamieni otoczków ścianą zachodnią, barokową kaplicą od południa i aneksem od wschodu, z wieżą dzwonnica nadbudowaną nad częścią zachodnią. Kościół jest wpisany do rejestru zabytków.

Zdjęcie 2. Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Tychowie.

- Kaplica cmentarna na cmentarzu komunalnym, zbudowana w końcu XIX wieku. Obiekt murowany z cegły, na rzucie prostokąta.
- Cmentarz komunalny założony w XIX wieku, położony po północnej stronie ulicy Wolności.

Z dawnego układu przestrzennego cmentarza zachowała się aleja lipowa wiodąca od bramy wejściowej w głąb cmentarza, kaplica zbudowana w końcu XIX wieku oraz okazy starych drzew wyznaczające pierwotny obszar cmentarza. Cmentarz został powiększony, nie zachowały się stare nagrobki. Na cmentarzu znajduje się głąz „Trygław”.

4.2.2. Zespoły pałacowo-parkowe, dworskie

Na terenie miejscowości zachowały się założenie dworskie i folwarczne. Zespół kształtowany od XVIII do początku XX wieku, składał się z pałacu (rozebrany), parku zajmującego północną część oraz zabudowań gospodarczych zlokalizowanych w południowej części założenia. Zabudowania folwarczne zbudowane w końcu XIX w I połowie XX wieku, murowane o konstrukcji ryglowej, przetrwały w różnym stanie technicznym i nadal są wykorzystywane. W latach 70-tych XX wieku, zbudowano zespół zabudowań gospodarczych po wschodniej stronie ul. Parkowej.

4.2.3. Zabytkowe domy mieszkalne

Zabudowa mieszkalna i gospodarcza

W centrum miejscowości przy ulicy Wolności i ulicy Kościelnej wzniesiono kilka kamienic (budynki murowane, tynkowane i licowane cegłą, dwukondygnacyjne), o elewacjach frontowych dekorowanych detalem architektonicznym, nawiązującym do stylów historycznych. Poza tym domy wolnostojące, w linii zabudowy ulic, ustawione kalenicowo, parterowe, często z wystawkami, z zabudową gospodarczą sytuowaną na zapleczu. Na przedłużeniu ulic Bobolickiej, Topolowej i Leśnej wzniesiono domy typu willowego, odsunięte od ulicy, otoczone ogrodami. W latach 30-tych XX wieku powstała zabudowa przy ul. Polnej. Zabudowa mieszkalna i gospodarcza wsi powstała głównie na początku XX wieku i w latach międzywojennych.

4.2.4 Obiekty kulturalne użyteczności publicznej

W Tychowie funkcjonuje Gminny Ośrodek Kultury, w którym mieści się także Biblioteka Publiczna. Stan budynku jest dobry. W 2010 r. została przeprowadzona termomodernizacja budynku, do remontu pozostało wnętrze wraz z salą kinową. Ponadto w miejscowości znajduje się remiza strażacka a także świetlica wiejska znajdująca się w Gminnym Ośrodku Kultury, która pełni funkcję świetlicy środowiskowej.

4.2.5 Inne obiekty

Na terenie Tychowa znajdują się obiekty o wartościach zabytkowych ujęte w kartach adresowych Delegatury Służby Ochrony Zabytków w Koszalinie, wskazane do objęcia ewidencją gminną zabytków nie wpisanych do rejestru.

Tabela 1. Obiekty kulturowe zakwalifikowane do wpisu do rejestru zabytków.

Miejscowość	Obiekt	Datowanie
Tychowo	kaplica cmentarna,	l.30-te XX wieku; murowana, cegła
Tychowo	budynek dworca kolejowego, ul. Kolejowa 7;	2 poł. XIX w.; murowany, cegła
Tychowo	oficyna pałacowa	murowana, poł. XIX wieku, przebud.
Tychowo	zesp.folw.spichlerz	murowany, 2 poł. XIX wieku
Tychowo	budynek gospodarczy	murowany, 2 poł. XIX wieku
Tychowo	mleczarnia-serwonia	murowana, 2 poł XIX w. 1 żw. XX w.
Tychowo	gorzelnia	murowana, 1 ćw. XX wieku
Tychowo	bud. gosp.. przy mleczarni	murowany, 2 poł. XIX wieku
Tychowo	budynek gospodarczy	szachulcowy, poł. XIX wieku

Tychowo	budynek gospodarczy	murowany, poł. XX wieku
Tychowo	stodoła (2)	szachulcowa/drewniana, 2 poł.XX w.
Tychowo	kuźnia	mur./drewniana, k.XIX-pocz.XX w.
Tychowo	bud. gospod.-mieszk.	murowany, pocz. XX wieku
Tychowo	wieża ciśnień	murowany, k.XIX-pocz.XX wieku
Tychowo	dom, ul. Dolna nr 4	szachulcowy/murowany, 2 poł.XIX w.
Tychowo	dom, ul. Bobolicka nr 2	murowany, pocz. XX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka nr 3	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka nr 4	murowany, ok. 1920
Tychowo	dom, ul. Bobolicka nr 5	murowany, XIX/XCX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka nr 6	murowany, ok. 1920, przebud.
Tychowo	dom, ul. Bobolicka nr 7	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka nr 8	murowany, ok. 1930, przebud.
Tychowo	dom, ul. Bobolicka nr 9	murowany, 4ćw.XIXw.-pocz.XX w.
Tychowo	dom, ul. Bobolicka 11	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka 12	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	bud.g., ul. Bobolicka 12	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka 12b	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka 13	murowany, l.20-te XX w., przebud.
Tychowo	dom, ul. Bobolicka 14	murowany, k.XIXw., przebud.
Tychowo	bud.g., ul. Bobolicka 14	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka 15	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Bobolicka 18	murowany, data 1925
Tychowo	d., ul. Bobolicka 19-21	murowany, l.10-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka 20-22	murowany/szachulcowy, 1ćw. XX w.
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 23	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 24	murowany, ok. 1920
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 25	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 28	murowany, ok. 1930
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 30	murowany, l.30-te XX w., przebud.
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 32	murowany, data 1927
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 33	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 34	murowany, ok. 1930, przebud.
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 35	murowany, data r.A.E.M.
Tychowo	d., ul. Bobolicka 36-38	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka 40-42	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 41	murowany, l.10-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 43	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 44	murowany, l.20-te XX .w, przebud.
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 45	murowany, 1 ćw.XX wieku, przebud.
Tychowo	d., ul. Bobolicka 46-48	murowany, 1 ćw.XX wieku, przebud.
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 47	murowany, l.20-te XX w., przebud.
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 49	murowany, data 1925
Tychowo	d., ul. Bobolicka 50-54	murowany, po 1925
Tychowo	d., ul. Bobolicka 54-56	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka 58-60	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Bobolicka nr 62	murowany, pocz. XX w., prtzebud.
Tychowo	dom, ul. Dolna nr 1	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Dolna nr 2	murowany, 2 poł. XIX w., przebud.
Tychowo	dom, ul. Dolna nr 5	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Dolna nr 6	murowany, l.30-te XX w., przebud.
Tychowo	dom, ul. Dworcowa nr 1	murowany, XIX/XX wieku, przebud.,.
Tychowo	dom, ul. Dworcowa nr 2	murowany, XIX/XX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Dworcowa nr 3	murowany, pocz. wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Dworcowa nr 4	murowany, XIX/XX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Dworcowa nr 5	murowany, k. XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Dworcowa nr 6	murowany, pocz.XX wieku
Tychowo	dom, ul. Dworcowa nr 7	murowany, k.XIX wieku, przebud.

Tychowo	dom, ul. Dworcowa nr 9	murowany, pocz. XX w., przebud.
Tychowo	dom, ul. Kolejowa nr 1	murowany, pocz. XX wieku
Tychowo	dom, ul. Kolejowa nr 2	murowany , pocz. XX wieku
Tychowo	dom, ul. Kolejowa nr 3	murowany , pocz. XX wieku
Tychowo	dom, ul. Kolejowa nr 4	murowany, pocz. XX wieku
Tychowo	d., ul. Koszalińska nr 1	murowany, 1 ćw. XX w., przebud.
Tychowo	d., ul. Koszalińska nr 3	murowany/szachulcowy, 2 poł.XIX w.
Tychowo	d., ul. Koszalińska nr 4	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	d., ul. Koszalińska nr 4a	mur./szach., pocz.XX w., przebud.
Tychowo	d., ul. Koszalińska nr 5	murowany, l.70-te XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Koszalińska 6	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	budynek gospod. nr 6	murowany, k.IXIX wieku
Tychowo	dom, ul. Kościelna nr 1	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	ul. Kościelna 2, plebania	mur./szach., k.XIX w., l.20-te XX w.
Tychowo	dom, ul. Kościelna nr 3	murowany, k.XIX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Kościelna nr 4	murowany, k.XIX wieku, przebud
Tychowo	dom, ul. Kościelna nr 6	murowany, l.20-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Kościelna nr 5	murowany, k.XIX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Leśna nr 10	murowany, l.20-te XX.w., przebud.
Tychowo	dom, ul. Parkowa nr 2	murowany, 1 ćw.XX wieku
Tychowo	dom, ul. Parkowa nr 3	murowany, XIX/XX wieku
Tychowo	bud. gosporadczy nr 3	murowany XIX/XX wieku
Tychowo	dom, ul. Parkowa nr 5	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Parkowa nr 7	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. parkowa nr 9	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Parkowa nr 11	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Parkowa nr 13	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Parkowa nr 15	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 11	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 13	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	bud. gospodarczy nr 13	murowany/drewniany, ok.1930
Tychowo	dom, ul. Polna nr 14	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 15	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	bud. gospodarczy nr 15	murowany/drewniany, ok.1930
Tychowo	dom, ul. Polna nr 1-3	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 2-4	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 5-7	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 6-8	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 10-12	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 16-18	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 20-22	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 24-26	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 28-30	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Polna nr 32-34	murowany, l.30-te XX wieku
Tychowo	d., ul. Szczecinecka 1	murowany, 1 ćw.XX wieku, przebud.
Tychowo	d., ul. Szczecinecka 3	murowany, 1 ćw.XX wieku, przebud.
Tychowo	d., ul. Szczecinecka 5	murowany, 1 ćw.XX wieku, przebud.
Tychowo	d., ul. Szczecinecka 7	murowany, 1 ćw.XX wieku, przebud.
Tychowo	d., ul. Szczecinecka 9	murowany, l.20-te XX wieku, przbud.
Tychowo	dom, ul. Topolowa nr 1	murowany, 1 ćw.XX wieku
Tychowo	dom, ul. Topolowa nr 2	murowany, ok. 1930 roku
Tychowo	dom, ul. Topolowa nr 6	murowany, ok. 1930 roku
Tychowo	ul.Topolowa 8	mur./drew., l.30-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 2	murowany, XIX/XX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 3	mur., 2 poł.XIX w., l.20-teXX w.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 4	murowany, k.XIX wieku, przebud.
Tychowo	budynki gospod. nr 4	murowany, k.XIX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 5	murowany, l.10-te XX w., przebud.

Tychowo	dom, ul. Wolności nr 6	murowany, 2 poł. XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 9	murowany, XIX/XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 12	murowany, k.XIX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 13	murowany, 2 poł.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 14	murowany, 2 poł. XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 15	murowany, k.XIOX wieku, przebud.
Tychowo	kam., ul. Wolności 17	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 18	murowany, 2 poł. XIX w., przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 21	murowany, l.20-te XX w., przebud.
Tychowo	budynek gospod. nr 21	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	d., ul. Wolności nr 21a	murowany, 2 poł. XIX w., przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 22	mur., k.XIXw.ok.1920, przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 23	mur. /szach., XIX/XX w., przebud.
Tychowo	bud. gospodarczy nr 23	szachulcowy, XIX/XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 24	murowany, XIX/XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 26	mur./szach., ok. 1930, przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 27	murowany, 1 ćw. XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 29	murowany, k.XIX wieku, przsbud.
Tychowo	bud. gospodarczy nr 29	murowany, k.XIX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 30	murowany, k.XIX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 31	murowany, poł.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 32	murowany, k.XIXw., l.10-te XX wieku
Tychowo	bud. gospodarczy nr 32	murowany, k.XIX wieku
Tychowo	bud. gospodarczy nr 34	murowany/szachulcowy, k.XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 33	szachulcowy, 2 poł. XIX wieku
Tychowo	bud. gospodarczy nr 33	szachulcowy, 2 poł. XIX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 36	murowany, pocz. XX w., przebud.
Tychowo	d., ul. Wolności 38-40	mur./szach., 2 poł. XIX w., przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 39	murowany, l.10-te XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 41	murowany, ok. 1930
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 42	murowany, pocz. XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 43	murowany, 1 ćw. XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 44	murowany, 1 ćw. XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 48	murowany/drewniany, pocz.XX w.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 50	murowany, data 1911
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 52	murowany, 1 ćw. XX wieku, przebud.
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 52	szachulcowy, XIX wiek
Tychowo	d., ul. Wolności nr 56a	murowany, pocz.XX wieku
Tychowo	dom, ul. Wolności nr 56	murowany, 1 ćw.XX wieku

Źródło: Środowisko kulturowe Gminy Tychowo.

Na obszarze miejscowości zarejestrowano 42 stanowiska archeologiczne, na których stwierdzono 80 pozostałości osadniczych z następujących okresów chronologicznych:

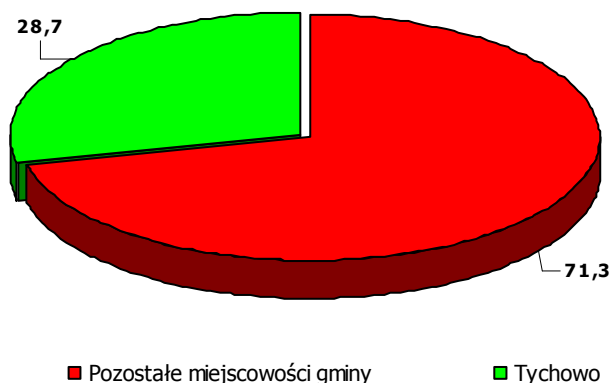
- Epoka kamienia
 - 10 śladów osadniczych
 - 3 osady
- Okres neolitu
 - 6 śladów osadniczych
- Kultura łużycka
 - 1 ślad osadniczy
 - 4 osady
- Kultura pomorska
 - 10 śladów osadniczych
 - 5 osad
- Okres rzymski
 - 2 ślady osadnicze
 - 1 punkt osadniczy
 - 3 osady

	– 1 cmentarzysko
Okres starożytny	– 3 ślady osadnicze
Okres wczesnośredniowieczny	– 8 śladów osadniczych
	– 3 punkty osadnicze
	– 1 osada
Okres średniowieczny	– 17 śladów osadniczych
	– 1 punkt osadniczy
	– 1 osada

4.3. Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe w miejscowości Tychowo szacuje się na 628 mieszkań, co stanowiło 28,7% wszystkich zasobów mieszkaniowych Gminy.

Wykres 1. Zasoby mieszkaniowe miejscowości Tychowo.

Źródło: Opracowanie własne

4.4. Zasoby oświatowe

W Tychowie przy ulicy Dworcowej 11 mieści się Szkoła Podstawowa oraz Gimnazjum, przy ul. Mickiewicza mieści się Gminne Przedszkole wraz z oddziałem zerowym. Według stanu na dzień 30.09.2010 roku:

- Szkoła podstawowa liczyła 14 oddziałów, uczęszczało do niej 326 uczniów, a liczba nauczycieli wynosiła 30 osób. Stan techniczny budynku szkoły podstawowej jest dobry.
- Gimnazjum liczyło 9 oddziałów, uczęszczało do niego 208 uczniów, a liczba nauczycieli wynosiła 20 osób. Stan techniczny budynku gimnazjum jest bardzo dobry.

- Przy przedszkolu funkcjonował oddział zerowy, do którego uczęszczało 46 dzieci, nad którymi opiekę sprawowały 2 osoby.

Ponadto w Tychowie przy ulicy Mickiewicza 1 mieści się przedszkole. Według stanu na dzień 30.09.2010 roku do przedszkola (5 oddziałów) uczęszczało 118 dzieci, nad którymi opiekę sprawowało 7 wychowawców. Stan techniczny budynku przedszkola jest dobry.

4.5. Zasoby infrastrukturalne.

4.5.1. Sieć komunikacyjna.

Przez miejscowość przebiegają drogi wojewódzkie:

- nr 167 łącząca Tychowo przez Niedalino (17 km) i Świeszyno (25 km) z Koszalinem (32 km),
- nr 169 łącząca Tychowo przez Byszyno (14 km) z Białogardem (21 km) i w przeciwnym kierunku z Bobolicami (25 km),
- nr 170 do Połczyna-Zdroju (26 km).

Długość dróg wojewódzkich w granicach miejscowości wynosi 5,5 km, są to drogi o nawierzchni asfaltowej, stan techniczny nawierzchni jest dobry.

Ponadto przez Tychowo przebiegają drogi powiatowe:

- droga Nr 17197 (Dobrochy – Tychowo),
- droga Nr 17204 (Tychowo – Wielanowo).

Łączna długości dróg powiatowych o nawierzchni asfaltowej w granicach miejscowości Tychowo wynosi 2,2 km. Stan techniczny nawierzchni jest zły.

W granicach miejscowości przebiegają także drogi gminne o łącznej długości 9,8 km. Drogi gminne posiadają różny typ nawierzchni (polbruk, beton, asfalt, grunt). Generalnie stan techniczny nawierzchni dróg gminnych był zły, lecz od 2009 roku drogi są sukcesywnie budowane i przebudowywane. We miejscowości Tychowo pozostało niewiele dróg które należy naprawić.

Chodniki położone na terenie miejscowości są w dobrym stanie technicznym i zaspokajają potrzeby mieszkańców.

Miejscowość posiada połączenia komunikacji autobusowej w kierunku Koszalina, Połczyna Zdrój oraz Białogardu. Na terenie miasta znajdują się 2 przystanki autobusowe. Częstotliwość kursów jest wystarczająca.

Przez Tychowo przebiega linia kolejowa relacji Kołobrzeg – Poznań. W miejscowości znajduje się stacja kolejowa, z której odjeżdżają pociągi w kierunku Białogardu i Szczecinka. Częstotliwość kursów jest niewystarczająca dla potrzeb mieszkańców.

Tychowo uzyskało połączenie kolejowe w 1878 roku po wybudowaniu odcinka linii Kołobrzeg - Poznań z Białogardu do Szczecinka. W 1988 roku linia została zelektryfikowana.

4.5.2. Gospodarka wodna.

Źródłem wody dla potrzeb gospodarczych gminy są wody podziemne. Ujęcia wody, w postaci studni głębinowych, ujmują wodę z warstw wodonośnych czwartorzędowych i sporadycznie trzeciorzędowych. Do miejscowości woda do celów komunalnych dostarczana jest z ujęcia wody w Tychowie. Ujście wody posiada wydajności 1.470 m³/dobę. Długość sieci wodociągowej w miejscowości wynosi 62,8 km.

Z wodociągu korzystają wszyscy mieszkańcy miejscowości – zatem stopień zwodociągowania wsi wynosi 100%.

4.5.3. Gospodarka ściekowa.

Długość sieci kanalizacji sanitarnej w miejscowości wynosi 24,6 km. Z sieci kanalizacyjnej korzysta 2.490 mieszkańców wsi. Stopień skanalizowania miejscowości wynosi 99,1%.

W Tychowie znajduje się oczyszczalnia mechaniczno-biologiczna o przepustowości 1.180 m³/d. Stan techniczny oczyszczalni jest bardzo dobry, przepustowość oczyszczalni wykorzystana jest obecnie w około 40%. Oczyszczalnia oczyszcza ścieki doprowadzone siecią kanalizacyjną z obszaru Tychowa oraz dowożone z firmy „POLFISCH” w Doblu, a także z szamb wiejskich. Odbiornikiem ścieków oczyszczonych, pośrednio przez rów melioracyjny, jest rzeka Leśnica. Eksploatacją oczyszczalni ścieków w Tychowie zajmował

się Gminny Zakład Komunalny, aktualnie Spółka Regionalne Wodociągi i Kanalizacja w Białogardzie.

4.5.4. Gospodarka odpadami.

W terenie miejscowości Tychowo nie ma składowiska odpadów. Wywóz nieczystości firma „Remondis Sanitech” Sp. z o. o. Poznań.

4.5.5. Telekomunikacja.

Tradycyjna sieć telekomunikacyjna na terenie miejscowości Tychowo jest obsługiwana przez TP S.A. Gospodarstwa domowe mają możliwość stałego podłączenia do sieci Internet poprzez łącza TP S.A (Neostrada), „Netii” oraz przez łącza radiowe.

4.6. Zasoby rekreacyjne.

Na terenie miejscowości zlokalizowany jest stadion sportowy z boiskiem do piłki nożnej, boiskiem treningowym, bieżnią i skocznią. Na stadionie odbywają się rekreacyjno-sportowe imprezy gminne, oraz regularnie mecze piłki nożnej. Nawierzchnia stadionu trawiasta z bieżnią żużlową. Ponadto przy szkole podstawowej znajduje się boisko szkolne typu „ORLIK 2012” oraz sala gimnastyczna.

Na terenie miejscowości działa Gminny Międzyzakładowy Ludowy Klub Sportowy „Głaz” Tychowo (sekcja piłki nożnej oraz sekcja piłki siatkowej). W Tychowie działa również Uczniowski Ludowy Klub Sportowy „Trygław”.

Obszar gminy charakteryzuje się naturalnym bogactwem walorów i zasobów bioróżnorodności przyrody, niezwykłych walorów krajobrazowych oraz terenami skonfigurowanej rzeźby terenu porośniętej zwartymi kompleksami leśnymi. Pomimo tych walorów zagospodarowanie turystyczne miejscowości gminy Tychowo jest minimalne.

Baza noclegowa w Tychowie jest słabo rozwinięta. W miejscowości znajduje się hotel przy restauracji „Jutrzenka” oraz Internat zespołu szkół (wykorzystywany sezonowo). Bazę noclegową z atrakcjami (zdrowa żywność wiejska, kozie mleko, wędkowanie, przejażdżki bryczką, zbieranie jagód i grzybów) oferują także gospodarstwa agroturystyczne. Równie uboga jest baza gastronomiczna.

Atrakcje krajobrazowe i kulturowe Tychowa i gminy można zwiedzać wędrując pieszo dwoma szlakami PTTK krzyżującymi się koło głazu „Tryglaw” i przy zabytkowym kościółku w centrum Tychowa.

- „Szlak Solny” (przebiega od Kołobrzegu przez Tychowo, Połczyn Zdrój do Czaplinka). Na terenie gminy Tychowo biegnie duktami leśnymi koło jezior Dobrowieckie Wielkie i Dobrowieckie Małe, koło pomnika Jeńców Alianckich i od wsi Trzebieszyn, piękną aleją lipową do Tychowa, skąd kieruje się na południe przez drogi leśne i polne, przez most na Parsęcie do Starego Dębna, Rudna, przecina rzekę Dębnicę i kieruje się do Połczyna.
- „Szlak im. Józefa Chrzęszczyńskiego” (przebiega od Koszalina na południe do Tychowa). Przebiega głównie drogami leśnymi.

Naturalne warunki do spływów kajakowych posiada rzeka Chotla przepływająca niedaleko Tychowa.

V. Analiza mocnych i słabych stron.

Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • Miejscowość stanowi centrum administracyjne i usługowe gminy • Zwiększająca się liczba podmiotów gospodarczych • Funkcjonowanie w miejscowości organizacji pozarządowych • Zasoby przyrodnicze • Zasoby kulturowe • Dostęp mieszkańców do obiektów i instytucji kultury (GOK, biblioteka, świetlica) • Szeroki dostęp do placówek oświatowych i wychowawczych (przedszkole, szkoła podstawowa, gimnazjum) • Całkowite zwodociągowanie i skanalizowanie miejscowości • Dobrze rozwinięta baza sportowa (stadion, sala gimnastyczna) 	<ul style="list-style-type: none"> • Brak naturalnych zbiorników wodnych • Zły stan techniczny dróg wojewódzkich, powiatowych w miejscowości • Niewystarczająca liczba połączeń w komunikacji kolejowej • Brak sieci gazu ziemnego • Słabo rozwinięta baza noclegowa • Problem gospodarki odpadami

Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • Korzystne położenie komunikacyjne miejscowości w układzie sieci drogowej (drogi wojewódzkie i powiatowe) • Dostęp do linii kolejowej (stacja kolejowa) • Możliwość wykorzystania zasobów kulturowych i przyrodniczych w promocji miejscowości • Wykorzystanie środków z funduszy UE przez stowarzyszenia i organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> • Spadek liczby mieszkańców • Wzrost bezrobocia. • Ograniczone możliwości finansowe budżetu Gminy Tychowo • Brak zaangażowana społeczności lokalnej w rozwój miejscowości • Emigracja wykształconych i przedsiębiorczych osób • Ograniczone możliwości uzyskania pracy i niskie zarobki

VI. Opis i charakterystyka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na ich położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne.

W miejscowości Tychowo można wyróżnić kilka obszarów o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców, sprzyjających nawiązywaniu kontaktów społecznych, ze względu na położenie oraz cechy funkcjonalno-przestrzenne. Obszary te zaznaczono na mapie poglądowej.

Pierwszy obszar to budynek położony w centralnej części miejscowości to Gminny Ośrodek Kultury, w którym mieszkańcy mogą brać udział w szeregu wystaw, koncertów, projekcji, przedstawień i teatrów. Młodszy mieszkańcy mają do dyspozycji wiele zajęć dodatkowych takich jak: taniec, śpiew, plastyka czy nauka gry na instrumencie. W GOK funkcjonuje świetlica środowiskowa, która jest dostępna dla wszystkich chętnych dzieci i czynna od południa do późnych godzin wieczornych.

Drugi obszar to teren położony w południowo - zachodniej części miejscowości. Na obszarze tym znajduje się miejskie boisko do piłki nożnej, siatkowej oraz koszykowej – tzw. „Moje Boisko Orlik 2012”. Obszar ten ze względu na swoje położenie (przy szkole Podstawowej oraz Gimnazjum) pełni dla mieszkańców miejscowości ważną funkcję.

Trzeci obszar to miejsce sportowe w północnej części Tychowa. Teren ten, to teren kulturalno sportowy na którym znajduje się pełnowymiarowy stadion sportowy oraz stoi budynek z pomieszczeniami socjalnymi przeznaczonymi dla zawodników sportowych. Na stadionie odbywają się mecze sportowe oraz imprezy kulturalne gminy Tychowo. Ze względu na układ przestrzenny wsi, tereny te pełnią ważną funkcję dla mieszkańców.

Mapa nr 1. Mapa obrazująca obszary o szczególnym znaczeniu dla zaspokojenia potrzeb mieszkańców

VII. Planowane działania w latach 2010-2017:

W ramach Planu Odnowy Miejscowości zakłada się realizację pięciu zadań inwestycyjnych.

Są to:

- 7.1 Budowa placu zabaw wraz z infrastrukturą oraz wyposażeniem w miejscowości Tychowo.
- 7.2 Roboty remontowe w Kościele Parafialnym p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Tychowie.
- 7.3 Przebudowa ulic gminnych w Tychowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- 7.4 Teren rekreacyjno-sportowy w Tychowie.
- 7.5 Zagospodarowanie terenu z elementami małej architektury w otoczeniu budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Tychowie.
- 7.6 Budowa gminnego targowiska przy ul. targowej w Tychowie.

Szczegółowe informacje o tych przedsięwzięciach zostały przedstawione w kartach informacyjnych projektu znajdujących się poniżej.

7.1 Budowa placu zabaw wraz z infrastrukturą i wyposażeniem w miejscowości Tychowo.

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU		
Tytuł/nazwa projektu/zadania	Budowa placu zabaw wraz z infrastrukturą i wyposażeniem w miejscowości Tychowo.	
Wnioskodawca	Gmina Tychowo	
Opis projektu	Przedmiotem przedsięwzięcia jest budowa placu zabaw wraz z wyposażeniem w miejscowości Tychowie. Obecnie w Tychowie jest jeden mały plac zabaw w północnej części miejscowości, lecz niezbędny jest 2 plac w przeciwległej części Tychowa.	
Uzasadnienie projektu	We współczesnej rzeczywistości istotną rolę odgrywa aktywne spędzanie czasu wolnego. Jest ono możliwe dzięki odpowiednio zagospodarowanej, bezpiecznej i różnorodnej bazie sportowej i rekreacyjnej. Niewątpliwie takie warunki mogą spełniać place zabaw. Aktualnie na terenie miejscowości Tychowo występuje jeden plac zabaw – na 2.493 mieszkańców. U młodzieży i dzieci z terenu gminy Tychowo obserwuje się pogarszający się stan ich wydolności i sprawności fizycznej. Jedną z przyczyn tego zjawiska jest niedostatek aktywności ruchowej. Aktywność i sprawność fizyczna łączy w sobie aspekty zdrowotne, zmiany stylu życia, prewencji patologii społecznych, wartości etycznych takich jak przestrzeganie reguł „fair play”.	
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	W ramach projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów: – Powierzchnia placu zabaw.	
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu	– Gmina Tychowo	
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu	– Właściciel: Gmina Tychowo, – Zarządzający: Burmistrz Tychowa.	
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania
	a) dokumentacja techniczna	2011
	b) kosztorysy	Tak: 2011
	c) pozwolenie na budowę	Nie dotyczy
	d) Studium wykonalności	Nie dotyczy

	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy						
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Gmina Tychowo						
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Zagospodarowanie terenu				X			
	Wyposażenie placów zabaw				X			
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Zagospodarowanie terenu				-			
	Wyposażenie placów zabaw				50 000			
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, oś priorytetowa 3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i rozwój -75%, - środki własne Gminy Tychowo - 25%. 						

7.2 Roboty remontowe w Kościele Parafialnym p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Tychowie.

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU		
Tytuł/nazwa projektu/zadania	Roboty remontowe w Kościele Parafialnym p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Tychowie	
Wnioskodawca	Parafia Tychowo	
Opis projektu	<p>Przedmiotem projektu jest remont Kościoła Parafialnego p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Tychowie. W ramach projektu planuje się przeprowadzenie prac budowlano-montażowych następujących elementów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - fundamenty i roboty ziemne - dach i strop - wnętrze kościoła <p>Ponadto w kościele zamontowana będzie nowa instalacja elektryczna, system sygnalizacji włamania oraz system sygnalizacji pożaru.</p>	
Uzasadnienie projektu	<p>Kościół parafialny p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych, zbudowany został w XV wieku, rozbudowany w XVIII i XIX wieku. Jest to obiekt ryglowy, z murowaną z kamieni otoczków ścianą zachodnią, barokową kaplicą od południa i aneksem od wschodu, z wieżą dzwonnica nadbudowaną nad częścią zachodnią. Kościół jest wpisany do rejestru zabytków.</p> <p>Obecny stan Kościoła jest zły i wymaga gruntownego remontu, częściowej odnowy. Kościół ten jest świadectwem historii oraz ważny elementem lokalnej kulturalny. Z obiektu korzystają nie tylko parafianie, ale również uczniowie szkół, którzy odbywają w nim kształcące zajęcia np. Jasełka Bożonarodzeniowe, Wigilijne Dzieło Pomocy Dzieciom i inne. Zajęcie te wpływają pozytywnie na ich rozwój emocjonalny, wzajemne relacje i sprawiają, że stają się wrażliwi na otaczający je świat i jego problemy.</p>	
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	<p>W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Wyremontowany Kościół 	
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu	<ul style="list-style-type: none"> - Parafia Tychowo 	
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu	<ul style="list-style-type: none"> - Właściciel: Parafia Tychowo, - Zarządzający: Parafia Tychowo. 	
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania
	a) dokumentacja techniczna	Tak: Październik 2004
	b) kosztorysy	Tak: Kwiecień 2005
	c) pozwolenie na budowę	Tak: Październik 2004
	d) Studium wykonalności	Nie dotyczy

	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Pozwolenie Konserwatora Zabytków						
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Parafia Tychowo						
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Roboty remontowe			X				
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Roboty remontowe			2 000 000,00				
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, oś priorytetowa 3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i rozwój -75%, - środki własne Parafii Tychowo - 25%. 						

7.3 Przebudowa ulic w Tychowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU	
Tytuł/nazwa projektu/zadania	Przebudowa ulic w Tychowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą.
Wnioskodawca	Gmina Tychowo
Opis projektu	<p>Przedmiotem projektu jest przebudowa ulic w Tychowie. W ramach przebudowy planuje się wykonanie następującej nawierzchni ulic w zależności od typu podłoża:</p> <ul style="list-style-type: none"> - nawierzchnia asfaltowa na bruku, - nawierzchnia asfaltowa na trylince, - nawierzchnia asfaltowa na podłożu gruntowym na poszerzeniach, - nawierzchnia z kostki betonowej na podłożu gruntowym. <p>W ramach prac zaplanowano także budowę chodników, uzbrojenie terenu w media tj. kanalizację deszczową oraz wykonanie oświetlenia drogowego.</p>
Uzasadnienie projektu	<p>Jak wykazała analiza SWOT słabą stroną Tychowa jest zły stan techniczny dróg powiatowych i gminnych w miejscowości.</p> <p>Obecnie ulice będą przedmiotem projektu są częściowo brukowe, pokryte kostką betonową „trylinką”, a częściowo tylko gruntowe. Niektóre z nich to drogi gminne lub tranzytowe - łączą układ komunikacyjny Tychowa z drogami: wojewódzką 169 oraz z drogą powiatową.</p> <p>Realizacja projektu jest częścią działań podjętych w celu poprawy wykorzystania potencjału zarówno turystycznego jak i ludzkiego gminy. Zrealizowane działania będą częścią koncepcji rewitalizacji Tychowa, która ściśle powiązana jest z Planem Rozwoju Lokalnego i Strategią Rozwoju gminy oraz innymi programami rozwoju turystyki w regionie m.in. programem Stowarzyszenia Gmin i Powiatów Pojezierza Drawskiego „Cztery pory roku”, „Koncepcją międzynarodowych tras rowerowych województwa zachodniopomorskiego - szlak Tysiąca Jezior”, koncepcją tras wycieczkowych Związku Miast i Gmin Dorzecza Parsęty – „Szlak solny”.</p> <p>Założeniem realizacji projektu jest zwiększenie atrakcyjności miasta i Gminy, co spowoduje wzrost liczby turystów zarówno z kraju jak i zagranicy, a także wzrost atrakcyjności inwestycyjnej dla przedsiębiorców spoza regionu.</p>
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	<p>W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Długość zmodernizowanej drogi, - Długość wybudowanych chodników, - Długość wybudowanej kanalizacji deszczowej.
Instytucje/Podmioty	- Gmina Tychowo

zaangażowane w realizację projektu								
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu		<ul style="list-style-type: none"> – Właściciel: Gmina Tychowo, – Zarządzający: Burmistrz Tychowa. 						
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania						
	a) dokumentacja techniczna	Nie						
	b) kosztorysy	Nie						
	c) pozwolenie na budowę	Nie						
	d) Studium wykonalności	Nie						
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie						
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Gmina Tychowo						
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	roboty ziemne				X			
	przebudowa i budowa ulic				X			
	budowa chodników				X			
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Prace budowlane związane z budową ulic wraz infrastrukturą towarzyszącą				4.500.000			
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013, oś priorytetowa 2. Rozwój infrastruktury transportowej i energetycznej -75%, – środki własne Gminy Tychowo - 15%. 						

7.4 Teren rekreacyjno-sportowy w Tychowie.

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU	
Tytuł/nazwa projektu/zadania	Teren rekreacyjno-sportowy w Tychowie
Wnioskodawca	Gmina Tychowo
Opis projektu	<p>Przedmiotem projektu jest budowa modernizacja infrastruktury stadionu przy ul. Leśnej w Tychowie. W ramach prac wykonane i zmodernizowane zostaną:</p> <ul style="list-style-type: none"> – boisko piłkarskie do gry w piłkę nożną – bieżnia okólna i bieżnia prosta – trybuny, – urządzenia do technicznych konkurencji lekkoatletycznych (skok w dal, skok wzwyż, pchnięcie kulą), – boksy dla zawodników, – maszty flagowe, – ogrodzenie, – chodniki i place utwardzone, – zieleń.
Uzasadnienie projektu	<p>Aktywne spędzanie czasu wolnego odgrywa istotną rolę w procesie rozwoju zdrowego społeczeństwa. Jest ono możliwe dzięki odpowiednio zagospodarowanej, bezpiecznej i różnorodnej bazie sportowej i rekreacyjnej. Funkcję takich obiektów z pewnością mogą pełnić boiska sportowe. W miejscowości Tychowo funkcjonuje szkoła podstawowa oraz gimnazjum, które nie posiadają własnej bazy sportowej. Boiska będące przedmiotem projektu, z pewnością staną się miejscem odpoczynku dla mieszkańców oraz do uprawiania sportu dla dzieci i młodzieży w ramach zajęć wychowania fizycznego, jak również popołudniami. Realizacja projektu pozwoli na zapewnienie podstawowej bazy sportowej i rekreacyjnej dla młodzieży, która to przyniesie długoterminowe korzyści tj. m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zwiększenia liczby uczniów wykorzystujących powstałą infrastrukturę sportową w czasie zajęć wychowania fizycznego, – poprawa dostępu do sportu lokalnej młodzieży, – wzrost zainteresowania sportem, – poprawy i unowocześnienia bazy sportowej i rekreacyjnej, – poprawy dysproporcji w zakresie dostępu do nowoczesnej bazy sportowej i rekreacyjnej pomiędzy dużymi ośrodkami miejskimi a obszarami wiejskimi.
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	<p>W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia boiska do gry w piłkę nożną – Długość bieżni

		– Liczba miejsc siedzących na trybunach							
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu		Gmina Tychowo							
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu		Gmina Tychowo							
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania							
	a) dokumentacja techniczna	2013							
	b) kosztorysy	2013							
	c) pozwolenie na budowę	2013							
	d) Studium wykonalności	Nie dotyczy							
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	-							
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Gmina Tychowo							
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
	Roboty ziemne, boisko piłkarskie, zieleń					X			
	Chodniki					X			
	Bieżna okólna					X			
	Rzutnia i skocznia					X			
	Wyposażenie boisk					X			
	Wyposażenie dodatkowe					X			
	Trybuny i ogrodzenie					X			
	Oświetlenie					X			
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	
	Roboty ziemne, boisko piłkarskie, zieleń					b.d.			
	Chodniki								
	Bieżna okólna								
	Rzutnia i skocznia								
	Wyposażenie boisk								
	Wyposażenie dodatkowe								
	Trybuny i ogrodzenie								
	Odwodnienie terenu								
Oświetlenie									
Źródła finansowania projektu		- Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa							

Zachodniopomorskiego na lata 2007-2013 -75%,
 – środki własne Gminy Tychowo - 15%.

7.5. Zagospodarowanie terenu z elementami małej architektury w otoczeniu budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Tychowie.

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU	
Tytuł/nazwa projektu/zadania	Zagospodarowanie terenu z elementami małej architektury w otoczeniu budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Tychowie.
Wnioskodawca	Gmina Tychowo
Opis projektu	<p>Przedmiotem projektu jest zagospodarowanie terenu przy Ośrodku Kultury w Tychowie. W projekcie przewidziano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Rozbiórkę i niwelację obecnego terenu, - Budowę placów i ciągów pieszych, - Budowę dróg dojazdowych, - Budowę powierzchni o nawierzchni ażurowej, - Budowę powierzchni zielonej: -trawniki, krzewy, drzewa, - Budowę elementów małej architektury : <ul style="list-style-type: none"> • Pergola • Lampy parkowe • Fontanna wodotrysk • Ławki, Donice, Kosze.
Uzasadnienie projektu	<p>Gminny Ośrodek Kultury jest jedynym ośrodkiem w Gminie Tychowo, który posiada bogatą ofertę kulturalną tj. przeprowadza: wystawy malarstwa, fotografii, prac ręcznych w galerii. W Sali kinowej są wystawiane spektakle, przedstawienia, projekcje filmowe a dla dzieci oferowane są dodatkowe zajęcia pozalekcyjne tj.: koło plastyczne, zajęcia śpiewu i nauki gry na instrumentach. W GOK znajduje się również świetlica środowiskowa udostępniona dla wszystkich chętnych dzieci. W 2010 r. w GOK przeprowadzono prace termo modernizacyjne. Aktualnie brakuje zagospodarowanego terenu, który od wielu lat nie był przebudowany.</p>
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	<p>W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Powierzchnia zagospodarowanego placu przy GOK
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu	<ul style="list-style-type: none"> – Gmina Tychowo, Gminny Ośrodek Kultury.
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu	<ul style="list-style-type: none"> – Właściciel: Gmina Tychowo, – Zarządzający: Gminny Ośrodek Kultury.
Gotowość projektu do	Rodzaj dokumentu/decyzji
	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania

realizacji	a) dokumentacja techniczna	Tak: 2010						
	b) kosztorysy	Tak: 2010						
	c) zgłoszenie robót budowlanych	Tak: 2010						
	d) Studium wykonalności	Nie dotyczy						
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	Nie dotyczy						
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji		Parafia Tychowo						
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Roboty remontowo budowlane			X				
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Roboty remontowo budowlane			160.000,00				
Źródła finansowania projektu		<ul style="list-style-type: none"> - Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, oś priorytetowa 3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i rozwój -75%, - środki własne Gminy Tychowo - 25%. 						

7.6 Budowa gminnego targowiska przy ul. Targowej w Tychowie.

KARTA INFORMACYJNA PROJEKTU	
Tytuł/nazwa projektu/zadania	Budowa gminnego targowiska przy ul. Targowej w Tychowie.
Wnioskodawca	Gmina Tychowo
Opis projektu	<p>Projektuje się budowę targowiska gminnego w Tychowie na działce nr: 163/1,162/8, 162/9,162/10 obrębu Tychowo. W ramach projektu przewidziano:</p> <ul style="list-style-type: none"> - budowę chodnika pieszo – jezdni z kostki kamiennej (bruku), - utwardzenie placu targowego z kostki kamiennej (bruku) oraz z kostki betonowej, - na utwardzonym placu projektuje się ustawienie wiat handlowych, - projektuje się utwardzenie placu jako parking dla

	samochodów osobowych , plac z kostki kamiennej (bruku)							
Uzasadnienie projektu	W miejscowości Tychowo brakuje miejsca na miejskie targowisko, które służyć będzie również mieszkańcom całej gminy. Na targowisku mieszkańcy będą mogli sprzedać między innymi: płody rolne, kwiaty i owoce, w szczególności zaś podmioty gospodarcze prowadzące handel detaliczny obwoźny lub obnośny.							
Skwantyfikowane efekty projektu na poziomie produktu	W ramach realizacji projektu planuje się osiągnięcie następujących efektów: – powierzchnia wybudowanego placu targowego							
Instytucje/Podmioty zaangażowane w realizację projektu	– Gmina Tychowo							
Właściciel i zarządzający inwestycją po jej zakończeniu	– Właściciel: Gmina Tychowo – Zarządzający: Gminny Ośrodek Sportu i Gospodarki Komunalnej w Tychowie.							
Gotowość projektu do realizacji	Rodzaj dokumentu/decyzji	Przybliżona data sporządzenia / uzyskania						
	a) dokumentacja techniczna	Tak: czerwiec 2009						
	b) kosztorysy	Tak: czerwiec 2009						
	c) zgłoszenie robót budowlanych	Tak: 2009						
	d) Studium wykonalności	Nie dotyczy						
	e) inne niezbędne do realizacji projektu	-						
Własność gruntów/obiektów niezbędnych do realizacji	Gmina Tychowo							
Harmonogram realizacji projektu	Etapy/planowane działania	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Roboty remontowe			X				
Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiu na lata [PLN]	Pozycje kosztów	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
	Roboty remontowe			195 000,00				
Źródła finansowania projektu	- Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007-2013, oś priorytetowa 3. Jakość życia na obszarach wiejskich i różnicowanie gospodarki wiejskiej, działanie Odnowa i rozwój -75%, – środki własne Gminy Tychowo - 25%.							

VIII. Plan finansowy realizacji odnowy miejscowości Tychowo.

Plan finansowania projektów zawartych w Planie Odnowy Miejscowości Tychowo jest montażem szacunkowym i przedstawia potencjalne, a nie już uchwalone źródła finansowania.

Oznaczenie zastosowanych skrótów:

EFRRROW – Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich;

EFRR – Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego (jeżeli nie podano inaczej – środki Regionalnego Programu Operacyjnego);

FS – Fundusz Spójności;

GFOŚiGW – Gminny Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

GT – Budżet Gminy Tychowo;

MZD – Miejski Zarząd Dróg;

POIiŚ – Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko;

WFOŚiGW – Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej;

WKZ – Wojewódzki Konserwator Zabytków.

Tabela 4. Plan finansowy odnowy miejscowości Tychowo

Lp.	Nazwa projektu	Czas realizacji	Źródła finansowania	Szacowane koszty realizacji [PLN]	Szacunkowe koszty realizacji projektu w rozbiciu na lata [PLN]			
					2010	2011	2012	2013-2017
1	Budowa placu zabaw wraz z infrastrukturą i wyposażeniem w miejscowości Tychowo.	2013	- 75% - EFRR - 25% - budżet Gminy Tychowo	50 000	-	-	-	50 000
2	Roboty remontowe w Kościele Parafialnym p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Tychowie	2012	- 75% - EFRRROW - 25% - środki Parafii Tychowo	2 000 000	-	-	2 000 000	-
3	Przebudowa ulic w Tychowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą.	2012	- 75% - EFRR - 25% - budżet Gminy Tychowo	4 500 000	-	-	-	4 500 000
4	Teren rekreacyjno-sportowy w Tychowie.	2014	- 75% - EFRR - 25% - budżet Gminy Tychowo	-	-	-	-	b.d.

5	Zagospodarowanie terenu z elementami małej architektury w otoczeniu budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Tychowie.	2011	- 75% - EFRR - 25% - budżet Gminy Tychowo	160 000	-	160 000	-	-
6	Budowa gminnego targowiska w Tychowie.	2011	- 75% - EFRROW - 25% - środki Gminy Tychowo	195 000	-	195 000	-	-
SUMA				6 905 000	-	-	2 000 000	4 550 000

IX. Oczekiwane wskaźniki osiągnięć

Wszystkie zadania inwestycyjne uwzględnione w Planie Odnowy Miejscowości Tychowo zostaną objęte monitoringiem, który, prowadzony na bieżąco, dostarczać będzie danych obrazujących postęp we wdrażaniu poszczególnych projektów inwestycyjnych, a tym samym całego Planu Odnowy Miejscowości. Pozwoli to na całościową ocenę założeń tego dokumentu oraz stopnia jego realizacji.

Monitoring projektów ma na celu racjonalne, sprawne i efektywne wykorzystanie środków budżetu Gminy oraz środków pochodzących z zewnętrznych źródeł pomocowych.

W celu monitorowania postępów we wdrażaniu projektów inwestycyjnych oraz oceny ich realizacji, należy wskazać skwantyfikowane cele projektów na poziomie produktu. Stanowią je wskaźniki produktu - określające bezpośredni, materialny efekt realizacji przedsięwzięcia mierzone konkretnymi wielkościami.

Wskaźniki te zostały określone i skwantyfikowane przy opisie każdego projektu w karcie informacyjnej w rozdziale VII Planowane działania w latach 2010-2017. Pomiar wskaźników produktu będzie prowadzony w ramach sprawozdawczości z realizacji poszczególnych projektów. Analiza stopnia realizacji założonych wskaźników posłuży następnie do przeprowadzenia ewaluacji projektu. Zbiorcza ocena projektów ujętych w Planie Odnowy Miejscowości pozwoli na ewaluację całego Planu.

Dla Planu Odnowy Miejscowości Tychowo przyjęto osiągnięcie następujących rezultatów:

- powierzchnia placu zabaw wraz z infrastrukturą oraz wyposażeniem w miejscowości Tychowo.

- powierzchnia wyremontowanego Kościoła Parafialnego p.w. Matki Boskiej Wspomożenia Wiernych w Tychowie.
- powierzchnia przebudowych ulic gminnych w Tychowie wraz z infrastrukturą towarzyszącą,
- powierzchnia terenu rekreacyjno-sportowy w Tychowie.
- powierzchnia zagospodarowanego terenu z elementami małej architektury w otoczeniu budynku Gminnego Ośrodka Kultury w Tychowie.
- powierzchnia wybudowanego gminnego targowiska przy ul. targowej w Tychowie.

Analiza stopnia realizacji założonych wskaźników posłuży następnie do przeprowadzenia ewaluacji projektu. Zbiorcza ocena projektów ujętych w Planie Odnowy Miejscowości pozwoli na ewaluację całego Planu.

X. System wdrażania

Projekty realizowane w ramach Planu Odnowy Miejscowości Tychowo będą wdrażane przez podmioty zgłaszające poszczególne inwestycje. W zdecydowanej większości będzie to Gmina, która uzgadnia realizację zadań z mieszkańcami Tychowa. Gmina wyznacza jednostkę (osobę) odpowiedzialną za koordynację realizacji zadania oraz jednostkę odpowiedzialną za nadzorowanie wykonania inwestycji. Wszystkie procedury związane z przeprowadzeniem przetargów i rozliczeniem inwestycji są prowadzone przez Gminę.

Nad realizacją całego POMu będzie czuwać Koordynator realizacji Planów Odnowy Miejscowości wskazany przez Burmistrza Tychowa.

W przypadku podmiotów zewnętrznych, które zgłosiły swoje projekty do POM, nie zakłada się nadzoru ze strony Gminy nad wykonaniem ich zadań. Powinny one jednak informować Koordynatora realizacji POM o przystąpieniu i wykonaniu projektu.

XI. Sposoby monitorowania, oceny, aktualizacji i komunikacji społecznej

Określony system wdrażania Planu Odnowy Miejscowości Tychowo wywołuje zgodny z nim system monitorowania i oceny (ewaluacji) całego dokumentu. Monitoring i ewaluacja polegają na dokonywaniu okresowej oceny stopnia realizacji działań zapisanych w dokumencie strategicznym i wprowadzeniu modyfikacji zgodnie ze zmieniającymi się

warunkami zewnętrznymi i wewnętrznymi wpływającymi na rozwój społeczny i gospodarczy miejscowości. Do monitoringu i oceny Planu Odnowy Miejscowości zobowiązuje się Gminę Tychowo, zatwierdzając Plan Odnowy Miejscowości.

Wprowadzenie systemu monitoringu i ewaluacji pomoże rozwiązać problem dezaktualizacji założeń Planu Odnowy Miejscowości, wynikających ze zmieniających się warunków działania samorządu, prawodawstwa i innych czynników mogących deformować zasadność podejmowanych działań w ramach niniejszego dokumentu. Zakłada się również możliwość tworzenia dodatkowych kart projektów, które będą wpisywać się w założone cele operacyjne. Monitoring prowadzony będzie wyłącznie na podstawie stopnia osiągnięcia podstawowych wskaźników produktu i rezultatu danego projektu. Uwzględniając powyższe przesłanki, można zagwarantować rozwój Planu Odnowy Miejscowości wraz z jednoczesnym rozwojem gospodarczym i społeczno-kulturalnym miejscowości Tychowo. W gestii samorządu pozostanie zatwierdzenie drogą uchwały zmian w zapisach Planu.

11.1 Sposoby monitorowania:

Monitoring – śledzenie, czyli ocena realizacji Planu Odnowy Miejscowości, odbywać się będzie na poziomie oceny realizacji poszczególnych projektów inwestycyjnych:

- Każdy projekt powinien posiadać kartę oceny realizacji projektu. Wzór karty oceny realizacji projektu został podany poniżej;
- Bieżąca ocena powinna pozwolić na natychmiastowe dostosowanie działań lub ich elementów do zmieniających się warunków zewnętrznych (np. inne źródła finansowania, przesunięcie harmonogramu realizacji, czy zmiana zadań);
- Odpowiedzialność za prowadzenie procedury monitoringu spoczywa na jednostkach koordynujących poszczególne projekty;
- Jednostki koordynujące są odpowiedzialne za przygotowania kart ocen realizacji działań strategicznych;
- Proponuje się, aby bieżąca ocena realizacji Planu Odnowy Miejscowości (monitoring) odbywała się raz do roku;

- Karty oceny projektu będą składane do Zespołu zarządzania Planem Odnowy Miejscowości, który przygotuje zbiorcze Sprawozdanie z realizacji Planu Odnowy Miejscowości i przekaże je dalej do Koordynatora zarządzania strategicznego.

11.2 Ocena (ewaluacja) Planu Odnowy Miejscowości

Ocena (ewaluacja) to procedura polegająca na badaniu przyczyn rozbieżności między zakładanymi efektami a rzeczywistymi (na podstawie karty ocen projektu), z jednoczesnym wprowadzeniem zmian, które mają na celu dostosowanie Planu Odnowy Miejscowości do określonych wymagań. Zakłada się, że ocena będzie prowadzona każdego roku.

Ocena Planu Odnowy Miejscowości odbywać się będzie poprzez następujące działania:

- Analiza poszczególnych kart ocen realizacji projektów i bieżące reagowanie na zmieniające się warunki. Analiza będzie dokonywana przez Zespół zarządzania Planem Odnowy Miejscowości;
- Okresowy, tzn. przynajmniej raz w roku, przegląd realizacji Planu Odnowy Miejscowości na sesjach Rady Miasta i Gminy poświęconych realizacji Planu Odnowy Miejscowości. Sesja będzie miała charakter sesji strategicznych, na których wprowadzane będą zmiany do Planu Odnowy Miejscowości. Uczestnikami sesji strategicznych, poza Radnymi Gminy Tychowo, sołtysami gminy będą przedstawiciele różnych środowisk;
- Sesja strategiczna powinna wyprzedzać sesje dotyczące projektowania budżetu Gminy, wskazując na nowe kierunki prac nad budżetem.

Program sesji/zebrania strategicznego powinien uwzględniać:

- Ocenę Planu Odnowy Miejscowości na podstawie kart ocen projektów;
- Propozycje nowych działań z uzasadnieniem wprowadzenia lub rezygnacji, jeżeli dane zadanie było wpisane w Plan Odnowy Miejscowości;
- Dyskusja, głosowanie, zatwierdzenie.

Wzór karty oceny realizacji projektu

KARTA OCENY REALIZACJI PROJKETU	
Cel operacyjny:	
Tytuł projektu:	
Podejmowane działania w celu realizacji projektu:	
Efekty (wskaźniki)	
Stopień rozbieżności pomiędzy efektami zakładanymi i osiągniętymi:	
Napotkane problemy w trakcie realizacji projektu:	
Proponowana modyfikacja projektu:	
Dalsze finansowanie:	

11.3 Komunikacja społeczna.

Prace nad wdrażaniem i zmianami w Planie Odnowy Miejscowości powinny przebiegać w uzgodnieniu społecznym, dlatego zachęca się, aby co dwa lata w pracach zespołu zarządzającego POM wzięli udział zaproszeni goście, tzw. liderzy społeczni.

Główne zadania i projekty, wynikające z planu rozwoju, zostaną udostępnione mieszkańcom poprzez stronę internetową gminy Tychowo. Takie przedstawienie Planu Odnowy Miejscowości Tychowo pozwoli na jego upublicznienie w szerokim kręgu mieszkańców oraz stworzy możliwość jak największego uczestnictwa mieszkańców przy jego wdrażaniu.